

O PROBLEMĂ FUNDAMENTALĂ A REVOLUȚIEI

Fără îndoială că în orice revoluție problema cea mai de seamă e problema puterii de stat. În mîna cărei clase se află puterea, iată factorul hotărîtor. Și dacă „Delo Naroda“, ziarul principalului partid de guvernămînt din Rusia, se plîngea nu de mult (în nr. 147) că atît problema Adunării constituante cît și problema cerealelor sînt date uitării din cauza certurilor pentru putere, ar trebui să răspundem socialiștilor-revoluționari : plîngeți-vă de voi înșivă, domnilor. Căci tocmai șovăielile, nehotărîrea partidului *vostru* sînt cel mai mult de vină și pentru prelungirea „cadriului ministerial“, și pentru nesfîrșitele amînări ale convocării Adunării constituante, și pentru zădărnicierea de către capitaliști a măsurilor adoptate sau preconizate în vederea instituirii monopolului cerealelor și a asigurării țării cu cereale.

Problema puterii nu poate fi nici ocolită și nici amînată, deoarece ea este problema esențială, care determină *totul* în dezvoltarea revoluției, în politica ei externă și internă. Că revoluția noastră „a pierdut în zadar“ o jumătate de an șovăind în ceea ce privește organizarea puterii este un fapt indiscutabil, fapt determinat de politica șovăielnică a socialiștilor-revoluționari și a menșevicilor. Iar politica acestor partide este determinată, în ultimă instanță, de situația de clasă a micii burghezii, de instabilitatea ei economică în lupta dintre capital și muncă.

Astăzi toată problema este dacă democrația mic-burgheză a învățat ceva în acest interval de jumătate de an, perioadă măreață, cît se poate de bogată în conținut.

Dacă nu, revoluția este pierdută, și numai o insurecție victorioasă a proletariatului o poate salva. Dacă da, trebuie să se înceapă prin a crea imediat o putere stabilă, neșovăielnică. O putere stabilă în timpul unei revoluții populare, adică o putere care să trezească la viață masele, majoritatea muncitorilor și țăranilor, poate fi numai aceea care se bizuie evident și indiscutabil *pe majoritatea populației*. În Rusia, pînă în prezent puterea de stat rămîne *de fapt* în mîna *burgheziei*, care e nevoită doar să facă unele concesii parțiale (pentru a trece chiar a doua zi la anularea lor), să împartă promisiuni (pentru a nu le îndeplini), să caute să-și ascundă în tot felul dominația (pentru a amăgi poporul cu aparența unei „coaliții cinstite”) etc. etc. În vorbe — un guvern popular, democrat, revoluționar, în fapt — un guvern antipopular, antidemocrat, contrarevoluționar, burghez, iată contradicția care a existat pînă acum și care a constituit sursa totalei instabilități și a șovăielilor puterii, a întregului „cadril ministerial” pe care îl jucau cu o rîvnă atît de nefastă (pentru popor) domnii socialiști-revoluționari și menșevici.

Ori dizolvarea Sovietelor și o moarte lipsită de glorie pentru ele, ori toată puterea în mîna Sovietelor — iată ce declaram eu în fața Congresului Sovietelor din Rusia la începutul lunii iunie 1917⁷⁹. Istoria lunilor iulie și august a confirmat cît se poate de convingător justetea spuselor mele. Numai puterea Sovietelor poate fi o putere stabilă, care să se bizuie evident pe majoritatea poporului, — oricît ar minți lacheii burgheziei, Potresov, Plehanov ș.a., care vorbesc de „lărgirea bazei” puterii, cînd de fapt ea a trecut în mîna unei infime minorități a poporului, în mîna burgheziei, a exploatatorilor.

Numai puterea Sovietelor ar fi stabilă, numai ea n-ar fi răsturnată nici în cele mai furtunoase momente ale celei mai furtunoase revoluții, numai o asemenea putere ar putea asigura o continuă și largă dezvoltare a revoluției, o luptă pașnică între partide în cadrul Sovietelor. Atîta timp cît o asemenea putere nu a fost creată, sînt inevitabile nehotărîrea, instabilitatea, șovăielile, continuele „crize ale puterii”, interminabila comedie a cadrilului ministerial, răbufnirile atît de la dreapta cît și de la stînga.

Lozinca : „puterea în mâna Sovietelor“ este însă adesea, dacă nu chiar de cele mai multe ori, înțeleasă cu totul greșit, în sensul unui „guvern format de partidele care dețin majoritatea în Soviete“. De aceea am voi să ne oprim mai amănunțit asupra acestei păreri profund greșite.

Un „guvern format de partidele care dețin majoritatea în Soviete“ înseamnă o schimbare de persoane în componența cabinetului, rămânând neatins întregul aparat de stat vechi, aparat pe de-a-ntregul birocratic, pe de-a-ntregul nedemocratic, incapabil să înfăptuiască reforme serioase, reformele care figurează pînă și în programul socialiștilor-revoluționari și cel al menșevicilor.

„Puterea în mâna Sovietelor“ înseamnă o transformare radicală a întregului aparat de stat vechi, aparat birocratic, care frînează tot ce e democratic, desființarea acestui aparat și înlocuirea lui printr-unul nou, popular, adică prin aparatul cu adevărat democratic al Sovietelor, al majorității organizate și înarmate a poporului — muncitorii, soldații, țărani —, acordîndu-se majorității poporului inițiativă și independență nu numai în alegerea deputaților, ci și în conducerea statului, în înfăptuirea reformelor și prefacerilor.

Pentru a arăta mai clar și mai concret această deosebire, vom reaminti prețioasa mărturisire făcută cu cîtva timp în urmă de „Delo Naroda“, ziarul unuia dintre partidele de guvernămînt, partidul socialiștilor-revoluționari. Chiar și în ministerele — scria acest ziar — repartizate miniștrilor socialiști (aceste cuvinte au fost scrise pe vremea faimoasei coaliții cu cadeții, cînd menșevicii și socialiștii-revoluționari erau în guvern), *chiar și* în aceste ministere întregul vechi aparat de conducere a rămas neschimbat, frînînd întreaga activitate.

Ceea ce e și lesne de înțeles. Întreaga istorie a țărilor burghezo-parlamentare, și într-o mare măsură și a celor burghezo-constituționale, dovedește că schimbările de miniștri au prea puțină importanță, deoarece adevărata muncă de conducere se află în mâna uriașei armate de funcționari. Iar această armată este îmbibată de un spirit total antidemocratic, este legată prin mii și milioane de fire de moșierime și burghezie, este dependentă în fel și

chip de ele. Ea acționează în atmosfera relațiilor burgheze, respiră în această atmosferă, din care nu este în stare să se smulgă, fiindcă s-a anchilozat, s-a osificat în rutină și nu poate să gîndească, să simtă și să acționeze altfel decît pînă acum. Această armată este legată prin relații ierarhice, prin anumite privilegii pe care i le aduce serviciul „la stat“, iar elementele făcînd parte din pătura ei superioară sînt cu totul aservite, prin intermediul acțiunilor și băncilor, de către capitalul financiar, fiind ele înseși într-o anumită măsură agenții acestuia, promotorii intereselor și influenței lui.

A încerca să înfăptuiești cu ajutorul *acestui* aparat de stat transformări ca desființarea fără despăgubire a proprietății moșierești asupra pămîntului sau monopolul cerealelor etc. este o iluzie deșartă, este cea mai mare autoînșelare și înșelare a poporului. Acest aparat *poate* să slujească burghezia republicană, creînd o republică care e o „monarhie fără monarh“, cum este cea de-a treia Republică din Franța, dar acest aparat de stat este absolut incapabil să înfăptuiască reforme care, nu să desființeze drepturile capitalului, drepturile „sacrei proprietăți private“, ci măcar să le trunchieze sau să le limiteze considerabil. Tocmai de aceea, atunci cînd se formează tot felul de guverne „de coaliție“ în care intră „socialiști“, rezultatul este de fiecare dată că acești socialiști, chiar dacă unii dintre ei sînt absolut de bună-credință, devin în realitate un simplu decor sau paravan al guvernului burghez, un paratrăsnet care abate revolta populară de la guvern, un instrument de înșelare a maselor de către acesta. Așa s-a întîmplat cu Louis Blanc în 1848, așa s-a întîmplat de atunci de zeci de ori în Anglia și Franța cînd socialiștii au intrat în guvern, așa s-a întîmplat și cu alde Cernov și Tereteli în 1917, așa a fost și așa va fi atîta timp cît se va menține orînduirea burgheză și vechiul aparat de stat, burghez, birocratic va rămîne neclintit.

Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor sînt atît de prețioase tocmai pentru că reprezintă un *tip* nou, indiscutabil superior, incomparabil mai democratic de aparat de stat. Socialiștii-revoluționari și menșevicii au făcut tot posibilul și imposibilul pentru a trans-

forma Sovietele (îndeosebi pe cel din Petrograd și pe cel din Rusia, adică C.E.C.) în simple locuri de pălăvrăgeală, care sub paravanul „controlului” se îndeletniceau cu adoptarea de rezoluții și deziderate neputincioase, pe care guvernul le punea la dosar cu zîmbetul cel mai amabil și mai politic. Dar a fost de ajuns să pornească „vîntul rece” al kornilovismului, care prevestea o puternică furtună, pentru ca tot mucegaiul din Soviete să dispară pentru un timp și inițiativa maselor revoluționare să se declanșeze măreață, puternică, de nebiruit.

Din acest exemplu istoric toți cei sceptici să tragă învățăminte. Să se rușineze aceia care declară : „noi nu avem un aparat cu care să înlocuim pe cel vechi, care tinde în mod inevitabil să apere burghezia”. Acest aparat *există*. Acest aparat îl constituie tocmai Sovietele. Nu vă temeți de inițiativa și independența maselor, încredeți-vă în organizațiile revoluționare ale maselor — și veți constata *în toate* domeniile vieții de stat aceeași forță, măreție, invincibilitate de care muncitorii și țărani au dat dovadă în asaltul lor puternic și unit împotriva kornilovismului.

Neîncredere în mase, teamă de inițiativa lor, de independența lor, spaimă în fața energiei lor revoluționare, pe care ar fi trebuit s-o sprijine fără preget sub toate aspectele, iată păcatele cele mai grave ale conducătorilor socialiști-revoluționari și menșevici. Iată una din sursele cele mai profunde ale nehotărîrii, ale șovăielilor lor, ale neșfîrșitelor lor încercări, cît se poate de infructuoase, de a turna vin nou în burduful vechi al vechiului aparat birocratic de stat.

Luați istoria democratizării armatei în revoluția rusă din 1917, istoria ministeriatului lui Cernov, istoria „domniei” lui Palcinski, istoria plecării lui Peșehonov — și veți găsi la fiecare pas cea mai concretă confirmare a celor spuse mai sus. Fiindcă n-a existat o încredere deplină față de organizațiile alese ale soldaților, fiindcă principiul alegerii comandanților de către soldați n-a fost respectat cu strictețe, Kornilovii, Kaledinii și ofițerii contrarevoluționari au ajuns în fruntea armatei. Aceasta este realitatea. Și cine nu închide ochii dinadins nu poate să nu vadă că, *după* rebeliunea lui Kornilov, guvernul Kerenski *lasă* toate

cum au fost, că în fapt el restabilește kornilovismul. Numirea lui Alekseev, „pacea“ cu alde Klembovski, Gagarin, Bagration și alți korniloviști, atitudinea îngăduitoare față de Kornilov și Kaledin înșiși — totul dovedește cât se poate de limpede că în fapt Kerenski restabilește kornilovismul.

Cale de mijloc nu există. Experiența a arătat-o. Ori întreaga putere în mâna Sovietelor și democratizarea deplină a armatei, ori kornilovism.

Dar istoria ministeriatului lui Cernov? N-a dovedit ea că fiecare pas serios în direcția satisfacerii reale a nevoilor țăranilor, fiecare pas care dovedește încrederea în ei, în organizațiile lor de masă și în acțiunile lor trezește cel mai mare entuziasm în rîndurile întregii țărănime? Iar Cernov, timp de aproape patru luni, a trebuit „să se tîrguiască“ și „să se tot tîrguiască“ cu cadeții și funcționarii, care, prin nesfîrșite tergiversări și lucrături, l-au silit în cele din urmă să iasă din guvern fără să fi făcut nimic. În decursul acestor patru luni, moșierii și capitaliștii „au cîștigat partida“ pentru acest interval de timp, au reușit să mențină proprietatea moșierească, au amînat convocarea Adunării constituante, au pornit chiar o serie de represii împotriva comitetelor agrare.

Cale de mijloc nu există. Experiența a arătat-o. Ori trecerea întregii puteri în mâna Sovietelor și la centru și în provincie, trecerea *imediată* a întregului pămînt, pînă la hotărîrea Adunării constituante, în mâna țăranilor, ori moșierii și capitaliștii vor zădărnici totul, vor restabili puterea moșierimii, vor reuși să-i scoată din fire pe țărani și vor duce la o răscoală țărănească de o violență fără margini.

Exact aceași poveste e și cu zădărnicierea de către capitaliști (cu ajutorul lui Palcinski) a unui control cât de cât serios asupra producției, cu zădărnicierea monopolului cerealelor de către comercianți și a *începutului* de repartiție reglementată și democratică a cerealelor și produselor inițiată de Peșonov.

Esențialul acum în Rusia nu este să născocеști „noi reforme“, să-ți propui „planuri“ de prefaceri „atoccuprinzătoare“. Nicidecum. Așa prezintă lucrurile — și le pre-

zintă în mod vădit fals — capitaliștii, Potresovii, Plehanovii, care urlă împotriva „introducerii socialismului”, împotriva „dictaturii proletariatului”. În realitate însă, situația din Rusia este de așa natură, încît nemaipomenitele greutăți și calamități pricinuite de război, pericolul extrem de grav al unui dezastru economic și al foametei au sugerat de la sine soluția, au indicat de la sine, și nu numai că au indicat, dar au și pus la ordinea zilei aceste reforme și prefaceri absolut urgente : monopolul cerealelor, controlul asupra producției și repartiției, limitarea emisiunii de bani-hîrtie, un schimb normal al cerealelor contra mărfuri etc.

Astfel de măsuri, urmărind tocmai acest lucru, sînt considerate inevitabile de toată lumea și au fost inițiate în multe părți de către forurile cele mai diferite. *Ele au și fost inițiate*, dar sînt pretutindeni ținute în loc de moșieri și capitaliști, care se împotrivesc și prin guvernul Kerenski (*de fapt* un guvern totalmente burghez și bonapartist), și prin aparatul funcționăresc al vechiului stat, și prin presiunea directă și indirectă exercitată de capitalul financiar rus și „aliat”.

Nu de mult I. Prilejaev deplîngea astfel în „Delo Naroda” (nr. 147) ieșirea lui Peșehonov din guvern și eșecul stabilirii prețurilor fixe, eșecul monopolului cerealelor :

„Îndrăzneala și hotărîrea — iată ce a lipsit tuturor guvernelor noastre indiferent de componența lor... Democrația revoluționară nu trebuie să aștepte, trebuie să dea dovadă ea însăși de inițiativă și să intervină sistematic în haosul economic... Aici sînt necesare, mai mult ca oriunde, o linie fermă și o putere hotărîită”.

Nimic de zis, vorbe de aur. Numai că autorul nu s-a gîndit că linia fermă, îndrăzneala și hotărîrea nu este o problemă de persoane, ci cu totul alta : care clasă este capabilă să dea dovadă de îndrăzneală și hotărîre. Această clasă este numai proletariatul. Îndrăzneală și hotărîre în exercitarea puterii, o linie fermă a puterii — asta nu este altceva decît dictatura proletariatului și a țăranilor săraci. I. Prilejaev suspină fără să-și dea seama după *această dictatură*.

Căci ce-ar însemna în fapt o asemenea dictatură ? Ni-mic altceva decît că rezistența korniloviștilor ar fi zdrobită și că s-ar restabili și s-ar desăvîrși democratizarea totală a armatei. Nouăzeci și nouă la sută din soldați ar deveni partizani entuziaști ai acestei dictaturi după două zile de la instaurarea ei. Această dictatură ar da pămînt țăranilor și puteri depline comitetelor locale țărănești ; ce om întreg la minte poate să se îndoiască că țăranii ar sprijini-o ? Ceea ce Peșehonov a făgăduit numai („împotrivirea capitaliștilor este zdrobită“, a spus el textual în faimoasa cuvîntare rostită la congresul Sovietelor), această dictatură ar transpune în viață, ar transforma în realitate, fără a desființa nicidecum organizațiile democratice de aprovizionare, de control etc., care au început să se înjghebe, ci, dimpotrivă, sprijinindu-le, dezvoltîndu-le, înlăturînd toate impedimentele ce s-ar ivi în activitatea lor.

Numai dictatura proletariatului și a țăranilor săraci e în stare să zdrobească împotrivirea capitaliștilor, să dea dovadă de o îndrăzneală și hotărîre admirabile în exercitarea puterii de stat, să-și asigure sprijinul entuziast și neprecupețit, cu adevărat eroic al maselor atît în armată cît și în rîndurile țăranimii.

Puterea în mîna Sovietelor — iată singurul lucru care ar putea face ca pe viitor dezvoltarea să fie treptată, pașnică, lină, să țină perfect pasul cu conștiința și hotărîrea majorității maselor populare, cu propria lor experiență. Puterea în mîna Sovietelor înseamnă trecerea completă a conducerii țării și a controlului asupra economiei ei în mîna muncitorilor și țăranilor, cărora nimeni nu s-ar încumeta să li se împotrivescă și care ar învăța repede, din experiență, din propria lor practică, să repartizeze cum trebuie pămîntul, produsele și cerealele.

„Rabocii Puti“ nr. 10
din 27 (14) septembrie 1917
Semnat : N. L e n i n

Se tipărește după textul
apărut în ziar